

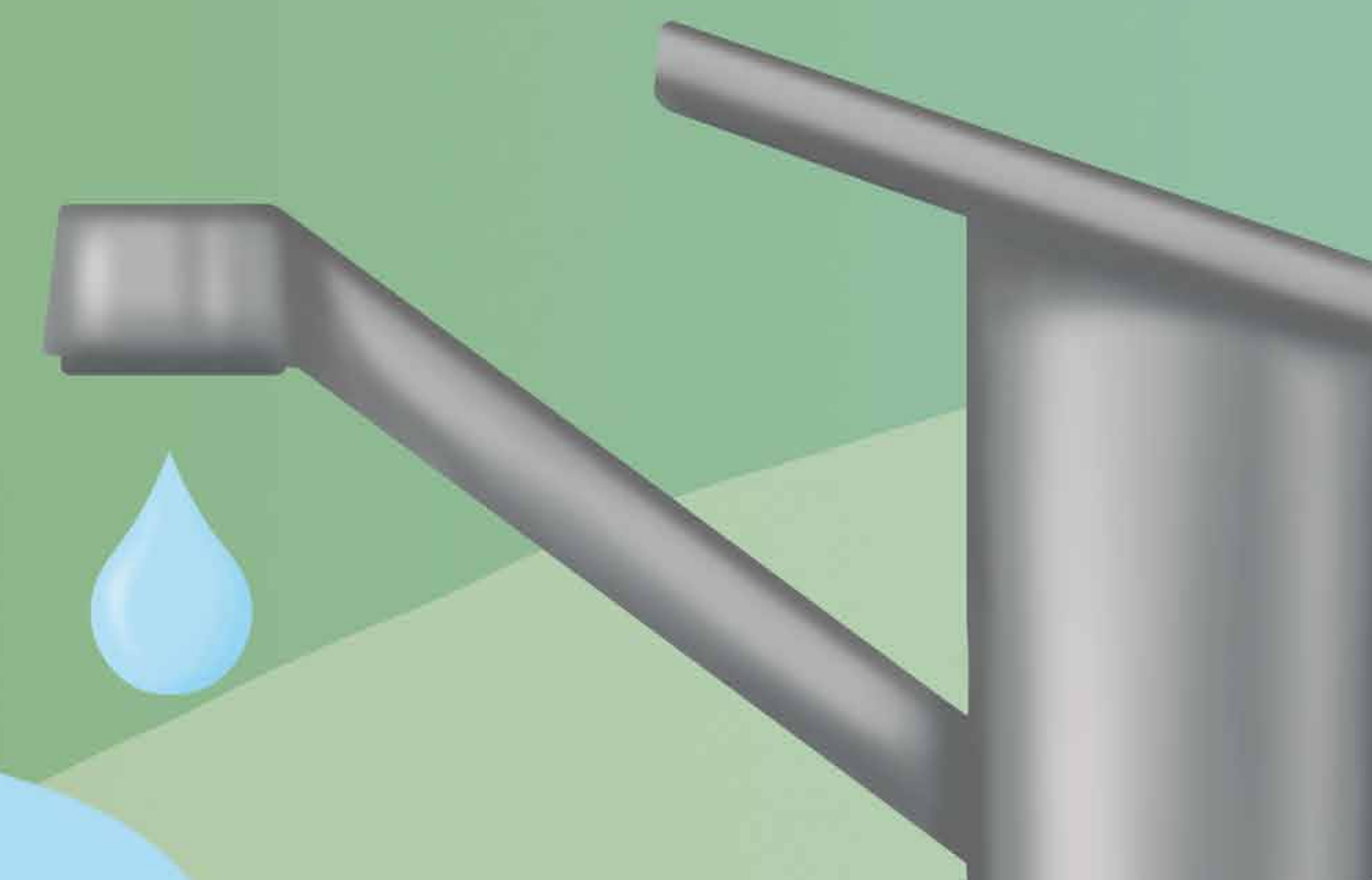
Ujë i pijshëm të pastër

Sipas Zyrës Federale të Statistikave (që nga viti 2019), përafërsisht konsumohen për person 3983 litra ujë. Ne bëjmë dallimin midis konsumimit direkt dhe indirekt të ujit.

Konsumi i drejtpërdrejtë i ujit është uji i pijshëm. Mesatarisht, çdo person që jeton në Gjermani përdor 128 litra ujë të pijshëm në ditë, për shembull, higjienën personale, pastrimin, larjen e rrobave, gatimin, pirjen ose shpëlarjen e tualetit.

Resti prej 3855 litra janë konsumi indirekt ose virtual i ujit. Kjo i referohet ujit që ne përdorim për të prodhuar ushqim ose produkte të përditshme. Për shembull xhinse tuaj, telefonin tuaj celular, apo edhe sanduiçi juaj.

Shiko, mami! Ka një shatërvan me ujë të pijshëm. Unë do e mbush shishen time me ujë.

Më shumë se 8 miliardë njerëz jetojnë në botë, nga të cilët

2.2 miliardë njerëz nuk kanë mundësinë tek ujë i pijshëm,

3.5 miliardë njerëz nuk kanë mundësinë për kanalizimet sanitare,

500 milionë njerëz kanë vetëm mundësinë për të bërë tualetin e tyre jashtë

Çfarë mund të bësh?

- Me kokën e dushit është mundësia e kursimit të ujit në dush
- Informohu për përdorimin e ujit
- Përdor produkte pastrimi eko
- Përdor butonin start/stop kur e shpëlan tualetin
- Mos lejo që uji të rrjedhë vazhdimisht gjatë sapunimit
- Përdor eko-funksione kur shpëlan ose lan

Një fushë futbollit me bar ka nevojë për 30,000 litra ujë në ditë në temperatura midis 25 dhe 30 gradë. Në stadiumin Ajax Amsterdam, bari ujitet me ujin e shiut që mblihet nga çatia e stadiumit. Klubi i futbollit Forest Green Rovers mbledh urinën e vizitorëve me tualete speciale, e filtron atë dhe e përdor për të ujitur fushën e futbollit.

Çfarë bën stadiumi/klubi i futbollit për të reduktuar konsumin e ujit?

Stadt Dortmund

Other language? Scan me!

Mobilität

Lëvizshmëria dhe aksesueshmëria janë thelbësore për pjesëmarrjen sociale dhe shkëmbimin ekonomik.

Në të njëjtën kohë, trafiku çon në ndotje të rëndë të mjedisit. Kjo është arsyeja pse qeveritë vendosin objektiva për reduktimin e gazeve. Masat si shmangia e trafikut, mënyrat më miqësore me mjedisin e transportit dhe përdorimi më efikas i burimeve janë të nevojshme për të arritur këto qëllime duke ruajtur lëvizshmërinë.

Çfarë mund të bësh?

- Lëre makinën për distanca të shkurtra dhe merr biçikletën
- Udhëtoni bashkë me një makinë të vetme kur viziton miqtë/të afërmit
- Përdor transportin publik
- Drejto makinën me largpamësi dhe mos i jep makinës shpejt
- Fluturo gjysmën e distancës të rrugës dhe gëzo peizazhin me tren në një rrugë
- Nëse bën vetë sport, mund të përdorësh rrugën për në stërvitje me biçikletën si ngrohje trupore

Me biçikletë ti nuk konsumon asnjë CO₂ nga qendra e qytetit të Dortmund në stadium.

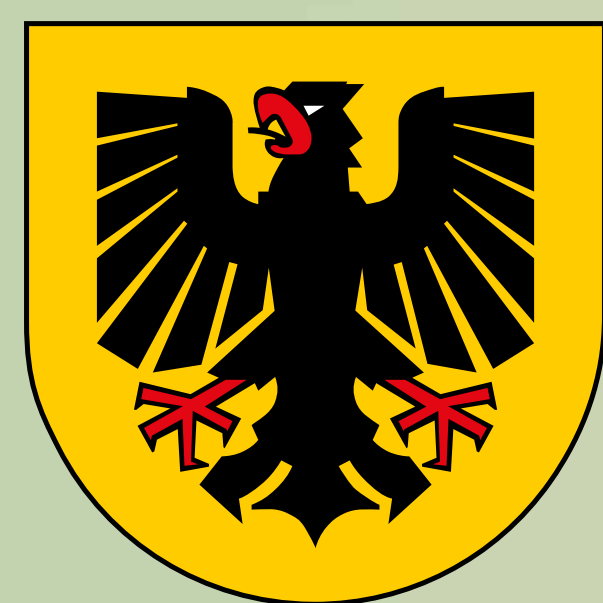

2,5 kg CO₂

Me makinë ti konsumon rreth 2.5 kg CO₂ nga qendra e qytetit të Dortmund në stadium.

Me tren ti konsumon rreth 0.5 kg CO₂ nga qendra e qytetit të Dortmundit në stadium.

Stadt Dortmund

Other language? Scan me!

Bei einem Spiel von **Borussia Dortmund** ist das Ticket ins Stadion zugleich auch Ticket für den ÖPNV, sodass sich die Autofahrt zum Stadion sparen lässt. Am Signal-Iduna-Park gibt es durch den ADFC bewachte Fahrradabstellanlagen sowie Fahrradreparatursäulen.

Was ist der nachhaltigste Weg zu deinem Verein?

Tregtia e Drejtë

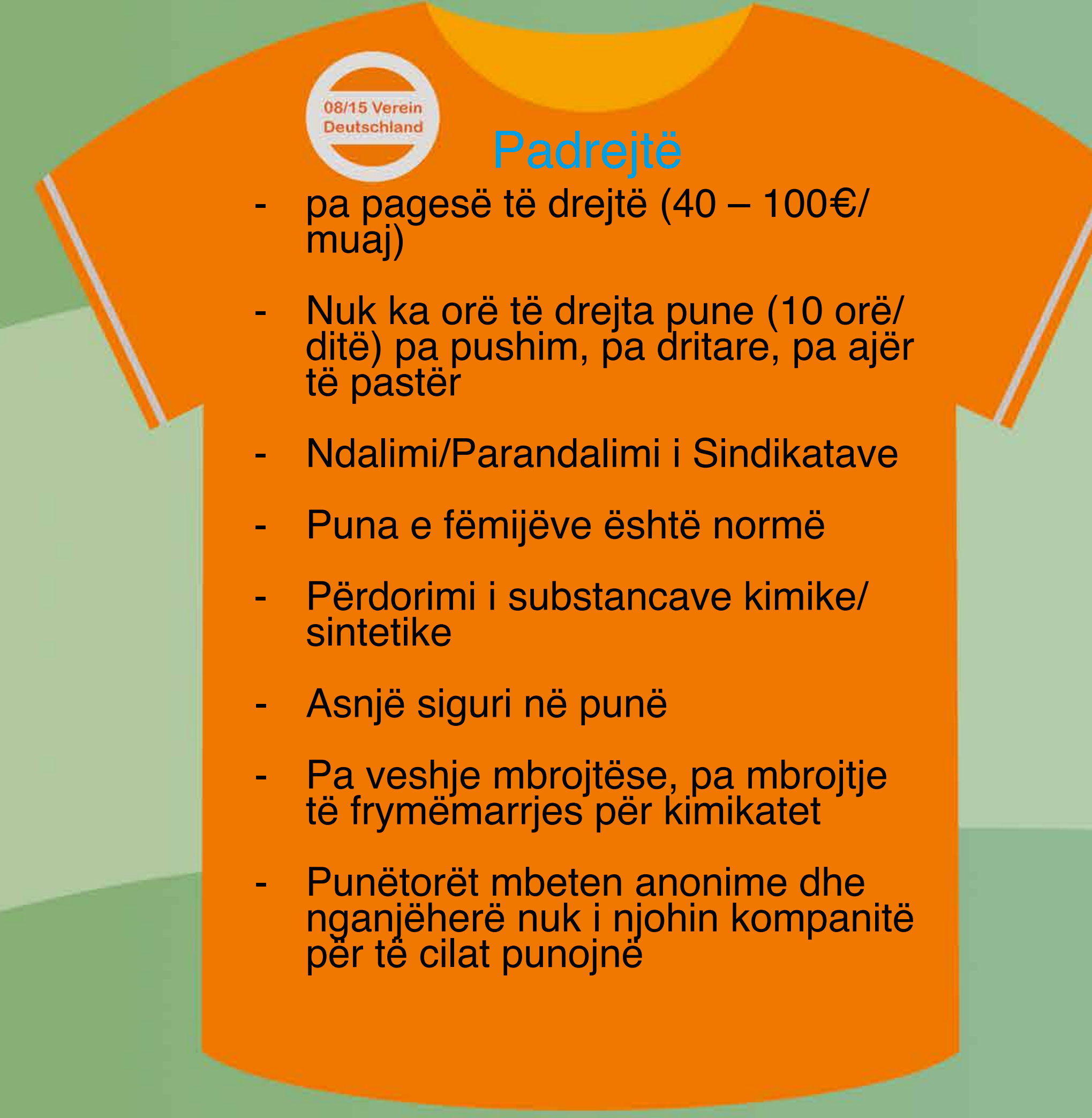
Veshjet e qëndrueshme përdorin pak burime në prodhim, shkaktojnë pak ose aspak dëme mjedisore dhe materialet e përdorura mund të ripërdoren pas një periudhe të gjatë veshjeje.

Veshjet e drejta do të thotë që punëtorët paguhen në mënyrë të drejtë, nuk pësojnë ndonjë dëm në shëndetin e tyre (për shembull nga materialet), toka lokale dhe banorët nuk dëmtohen nga kimikatet toksike nga prodhimi dhe të drejtat themelore (njerëzore) mbrohen.

- Pagat e drejta (200 – 400€/muaj)
- Orare të drejta pune (8 orë pune / ditë) me një pushim dhe ajër të pastër
- Prania e një bashkimi
- Asnjë punë fëmijësh
- Nuk ka substanca kimike gjatë prodhimit
- Siguria në punë përmes inspektive në ndërtim
- Siguria në punë përmes veshjeve mbrojtëse
- Krijimi i kontakteve sociale/punës

- pa pagesë të drejtë (40 – 100€/muaj)
- Nuk ka orë të drejta pune (10 orë/ ditë) pa pushim, pa dritare, pa ajër të pastër
- Ndalimi/Parandalimi i Sindikatave
- Puna e fëmijëve është normë
- Përdorimi i substancave kimike/ sintetike
- Asnjë siguri në punë
- Pa veshje mbrojtëse, pa mbrojtje të frymëmarrjes për kimikatet
- Punëtorët mbeten anonimë dhe nganjëherë nuk i njohin kompanitë për të cilat punojnë

Çfarë mund të bësh?

- Kur bën pazar, kushtojë vëmendje vulave kuptimplota
- Ndalo me një dyqan „Second Hand – i dorës së dytë“
- Prit ose merr pjesë në festat e shkëmbimit të rrobave
- Pyt klubin tat nëse është e mundur të merrni fanella të tregtisë së drejtë

Nuk mund ta ndjesh. Por unë do t'ju tregoj dallimet.

Mami, a është edhe fanella ime e prodhuar në mënyrë të drejtë? Si e ndjej unë ndryshimin?

Njerëzit në Gjermani blejnë 12 deri në 15 kilogramë tekstile veshjesh çdo vit.

„Made in Bangladesh“ nuk do të thotë domosdoshmërisht se veshja është prodhuar në mënyrë të padrejtë. Kompanitë e tregtisë së drejtë gjithashtu kanë veshjet e tyre të prodhuara në Bangladesh, por ato paguajnë paga të drejta që mbulojnë në mënyrë të sigurt koston e jetesës dhe sigurojnë kushte të mira pune. Kujdesu për një vulë të rrëfyes, të besueshme.

Fast Fashion (Moda e shpejtë): Tendencat dhe koleksionet e reja po dalin në treg në intervale gjithnjë e më të shkurtra. Materialet e përdorura për këtë janë me cilësi shumë të ulët dhe inferiore (pëlhura sintetike, kimikate toksike), kështu që veshjet janë krijuar për të zgjatur një kohë të shkurtër. Fillon një cikël i pafund i blerjes së re. Një problem tjetër që lind: mbeturinat!

Fanella e skuadrese Forest Green Rovers për sezonin 2021/2022 ishin p.sh. të bëra nga mbetjet plastike dhe kafeja e mbetur, fanellat para saj ishin bërë nga bambu. Skuadrat si Borussia Dortmund, Hamburger SV dhe Eintracht Frankfurt i janë bashkuar nismës „Vom Feld in den Fanshop“ për të pajisur dyqanet e tyre me artikuj fansash të bëra nga pambuku i drejtë indian.

A keni tashmë fanella të qëndrueshme në klubin tuaj?

Stadt Dortmund

Other language? Scan me!

Ushqyerja

Poof! Pas kësaj gjysmë më duhet diçka e ëmbël. Qfarë mendon për luleshtrydhet me çokollatë?

Ne mund t'i marrim ato në qendër të qytetit pas lojës. Ti ke fat sepse është sezoni i luleshtrydheve dhe ne i marrim ato të freskëta nga tregu.

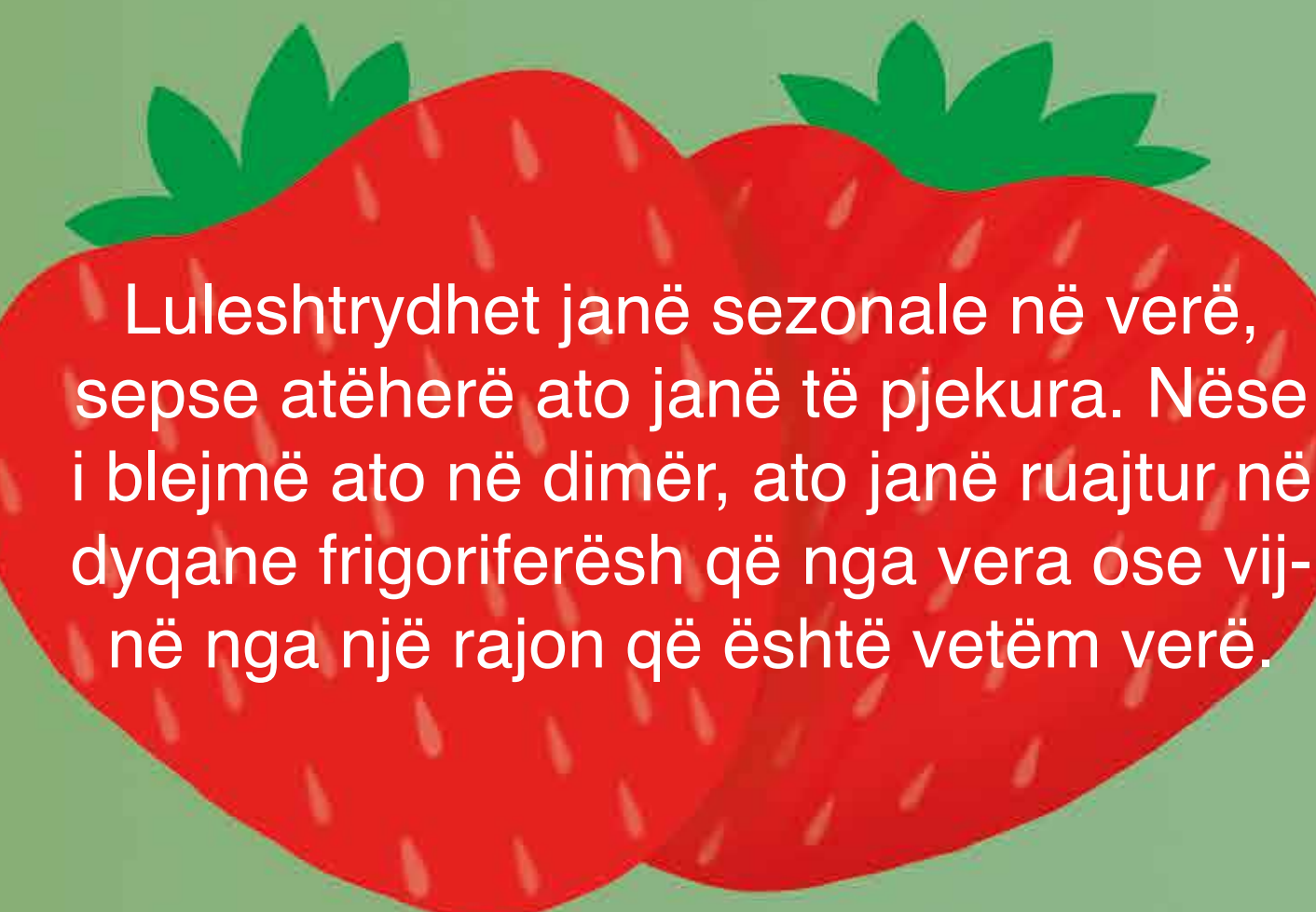
Sezoni i luleshtrydheve? Pse është kaq e rëndësishme kjo?

Lebensmittel, die regional und saisonal sind, verbrauchen weniger Ressourcen und Treibhausgase als weit importierte Ware. (Dabei spielen die Anbaumöglichkeiten des Gemüses und die Länge der Transportwege, sowie die Wahl des Transportmittels die entscheidende Rolle, wie nachhaltig das Gemüse jeweils einzuschätzen ist.) Regional einkaufen, bedeutet saisonal einzukaufen.

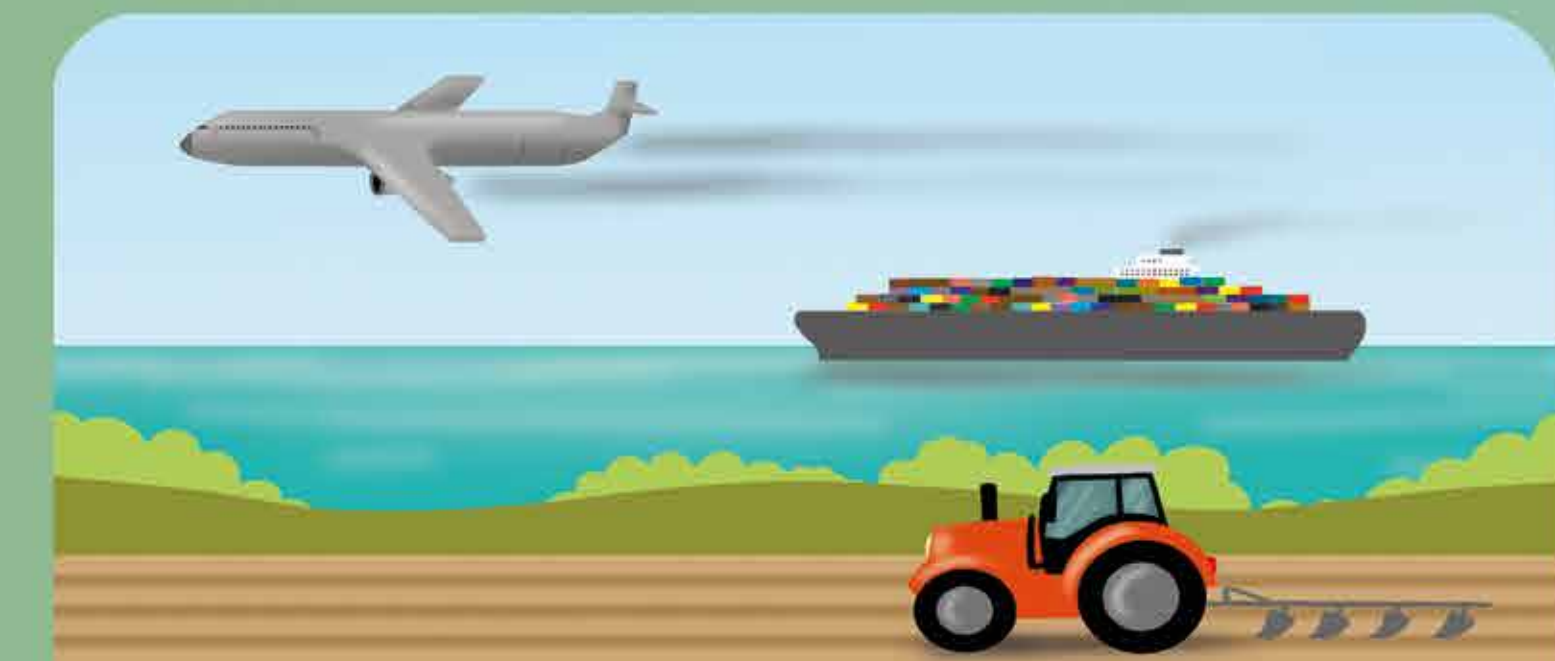
Sezonale: Produktet sezonale janë ushqime që rriten natyrisht në një kohë të caktuar të vitit dhe gjithashtu korren në këtë kohë të vitit.

Rajonale: Produktet rajonale vijnë nga afër vendit ku shiten ose konsumohen, pasi janë rritur ose prodhuar në rajon.

Organike dhe „eko“: Termit mbrohen ligjërisht nga rregullorja e BE-së për bujqësinë organike. Ato i nënshtrohen rregulloreve dhe kontrolleve të rrepta në zinxhirin e prodhimit. Produktet prodhohen pa përdorimin e pesticideve sintetike, herbicideve ose plehrave kimike. Ato përbushin disa standarde mjedisore dhe mund të jenë më të shëndetshme. Pjelloria e tokës është një prioritet shumë i lartë dhe nuk ndikohet kimikisht.

Luleshtrydhet janë sezonale në verë, sepse atëherë ato janë të pjekura. Nëse i blejmë ato në dimër, ato janë ruajtur në dyqane frigoriferësh që nga vera ose vijnë nga një rajon që është vetëm verë.

Një kilogram ushqim i transportuar nga transporti ajror shkakton 170 herë më shumë gazra se një kilogram i transportuar me anije.

Çfarë mund të bësh?

- Shiko te blesh sende ushqimore sezonalisht dhe rajonale
- Shkarko kalendarin sezonal si një aplikacion në telefonin tuaj celular
- Mos e shpërdoro ushqimin/Bë një plan ushqimi
- Vizito një dyqan që i ka ushqimet jo të paketuara
- Data e skadencës është një Udhëzues për ty. Shikoje 2x para sa ta hedhesh një ushqim në plehra.
- Shiko nëse mund të përdorësh burime proteinash me bazë bimore në vend të atyre shtazore, për shëmbull
- Shko e ushqyer dhe me një listë blerjesh me bërë pazarin

Fatkeqësisht, as termit „rajonalë“ dhe as „sezonalë“ nuk janë terma të mbrojtur. Megjithatë, është e paligjshme të falsifikohet ose të gënjejhet për origjinën e ushqimit. Prodhuesit e ushqimit dhe shpërndarësit janë të nevojshme me ligj për të siguruar informacion të saktë mbi origjinën e produkteve të tyre. Prandaj, duhet të shikoni nga afër se nga vjen ushqimi juaj për të ditur nëse hani në rajon apo sezonalisht.

Meqenëse çdo organizatë dhe çdo kompani lejohet të zhvillojë etiketa, aktualisht ka një vërshim të vërtetë vulash dhe etiketash, jo të gjitha me reputacion. Ndjehen të lirë për të mësuar në lidhje me vulat e besueshme në internet.

FC Schalke 04 dhe Borussia Dortmund u emëruan kampionë dhe nënkampionë të ofertes vegane në stadiumet e tyre nga organizata PETA në 2023.

A ofron klubi/stadiumi tashmë ushqim të qëndrueshëm? Je e lireshme te pyesësh.

Ti hedh përafërsisht 80 kilogramë ushqim. Kjo është e barabartë me një mesatare prej 230.00 euro.

Stadt Dortmund

Other language? Scan me!

Energjia

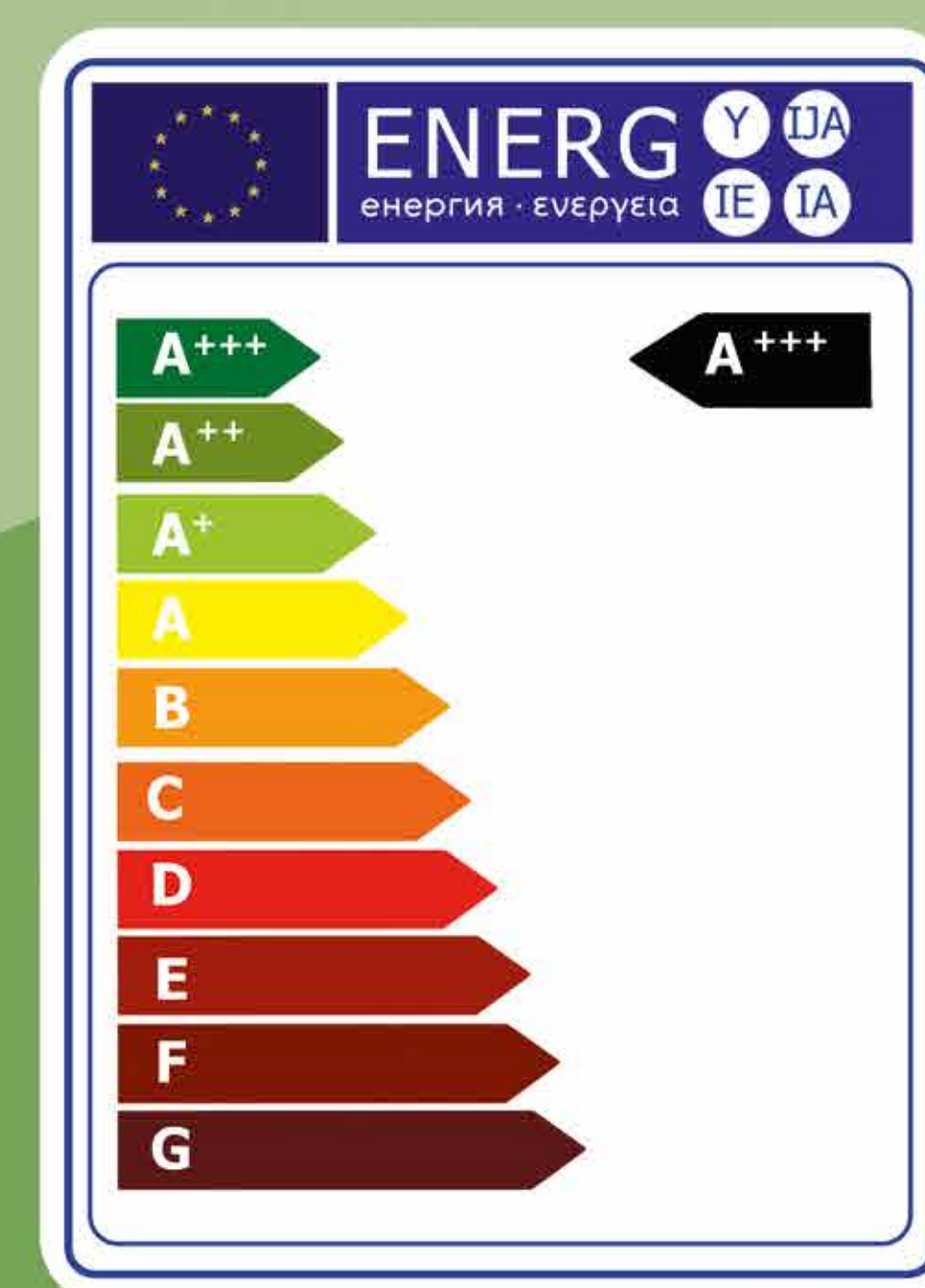

Imagjinoni sikur toka jonë të jetë e mbështjellë me një batanije që ruan nxehtësinë e rrezeve të diellit. Kjo është e mirë dhe efekti natyror i gazrave, sepse pa këtë batanije do të ishte shumë ftohtë këtu.

Megjithatë, ekziston edhe efekti serë i krijuar nga njeriu.

Fatkeqësisht, ne njerëzit po prodhojmë gjithnjë e më shumë gazra serë, veçanërisht dioksid karboni (CO2) dhe metan (CH4), për shembull duke vozitur, fabrika ose duke mbajtur kafshët e fermës. Efekti natyror i serrës përmirësohet nga veprimet tona. Kjo do të thotë që kjo batanije bëhet më e trashë dhe më e trashë, më shumë nxehtësi mbahet dhe dërgohet përsëri në tokë.

Kjo bën që planeti ynë të nxehtet, gjë që çon në probleme të tilla si ngjarje më ekstreme të motit, rritje të nivelit të detit dhe probleme për kafshët, bimët dhe njerëzit. Toka vazhdon të nxehtet dhe ne kemi ndryshime klimatike në afat të gjatë dhe tashmë sot.

Klasat e efikasitetit të energjisë vlerësojnë konsumin e energjisë të pajisjeve të tilla si pajisjet shtëpiake ose llambat në një shkallë nga A (shumë efikase) në G (më pak efikase). Ato ndihmojnë në përzgjedhjen e produkteve me efikasitet energjetik. Sa më e lartë të jetë klasa, aq më miqësore me mjedisin është dhe aq më pak energji përdor pajisja, gjë që do ta bëjë portofolin tuaj të lumtur.

- Çfarë mund të bësh?**
- Zbulo mënyrën se si prodhohet energjia elektrike
 - Sigurohu që pajisjet tuaja janë fikur ose përdor priza të shumta për t'i fikur ato në një mënyrë të lehtë dhe të shpejtë
 - Përdo më mirë LED ose llamba që kursejnë energji, pasi llambat e vjetra përdorin shumë më tepër energji elektrike
 - Kushtoji vëmendje klasës së efikasitetit të energjisë kur blen pajisje elektrike

Stadt Dortmund

Other language? Scan me!

Kur bëhet fjalë për efikasitetin e energjisë, BVB është mbresëlënëse: 100% e energjisë vjen nga energjia e rinovueshme, p.sh. B. nga hidrocentralet dhe energjia diellore. Përveç parkut Signal Iduna të BVB, stadiumet e Union Berlin dhe Werder Bremen kanë gjithashtu panele diellore në çatitë e tyre.

Çfarë elektriciteti tërheq stadiumi juaj i futbollit? Je e lireshme te pyesësh.

Ndarja e mbeturinave

Mami! Plehrat tuaja i përkasin koshit të mbeturinave organike! A nuk e dini se ju mund të bëni një ndryshim të madh duke ndarë mbeturinat? E mësova këtë në shkollë, shpjegoje

Ndarja e pasaktë e mbetjeve –, siç është hedhja e paketimit plastik në mbetje të mbetura –, çon në burime që në fakt mund të ripërdoren duke u djegur.

Djegia e mbeturinave çliron gazra të dëmshme, avujt dhe grimcat që ndikojnë në cilësinë e ajrit dhe kontribuojnë në ndotjen e ajrit. Këta ndotës mund të shkaktojnë probleme shëndetësore si sëmundjet e frymëmarrjes dhe kancerit dhe të rrisin ndikimin mjedisor.

Me ndarjen e duhur të mbeturinave, letra, qelqi, metali dhe plastika mund të pastrohen dhe përpunohen në mënyrë që produktet e reja të mund të bëhen nga qelqi i përdorur, metali i përdorur ose plastika e vjetër dhe letra e vjetër. Disa mbetje të veçanta mund të përdoren për të gjeneruar energji duke i djegur ato për të prodhuar energji elektrike dhe nxehtësi. Kjo kontribuon në përdorimin e burimeve të rinovueshme të energjisë dhe zvogëlon sasinë e mbetjeve.

Çfarë mund të bësh?

- Ndalo në një dyqan që ka gjera të papaketuara që është pranë teje
- Ripërdor artikuj ose paketimin tend
- Shiko në dyqan nëse mund t'i rregulloni gjërat përpara se t'i hidhni ato
- Ke nevojë për një artikull të ri, ose mund ta marresh hua?
- Shkëmbimi në vend të blerjes mund të jetë gjithashtu motoja këtu – Sigurisht që nuk duhet të ndërrosh mbeturinat tuaja, por artikullin që nuk mund ta përdorësh më

Midis 1950 dhe 2015, 8.3 miliardë ton plastikë u prodhuan në mbarë botën. Vetëm 10% e plastikës së prodhuar në mbarë botën është ricikluar si asnjëherë.

Që nga data 01.01.2023, restorantet, kompanitë e hotelierisë dhe shitësit me pakicë të ushqimit janë detyruar të ofrojnë ushqimin e tyre të marrjes në paketim të ripërdorshëm. -> Mirë: Kështu mund të reduktohen mbetjet e paketimit. Pyesni dyqanin për porosinë tuaj të radhës! Ose sillni paketimin tuaj.

REDUCE
Zvogëlimi i konsumimeve

REUSE
Ripërdorimi i artikujve

RECYCLE
Mbeturina të veçanta për ta ripërdorur atë

REPEAT

Stadt Dortmund

Other language? Scan me!

Klubi i Bundesligës TSG 1899 Hoffenheim ishte stadiumi i parë i futbollit që u kualifikua si një stadium me humbje zero nga TÜV Süd në 2023. Shoqata përpiqet të integrojë mbetjet e krijuara në ciklin e riciklimit dhe ta riciklojë atë. Prandaj, në zbatim ka gota dhe letër të ripërdorshme që merren nga fusha e futbollit, për shembull për të marrë autogram të futbollistave.

A ka një mundësi të ripërdorshme në stadiumin tuaj të klubit/futbollit?